

Onderzoek binnen een specialistisch centrum Uitdagend

PJJ Goossens PhD MANP RN FEANS
Verpleegkundig Specialist GGZ / senior onderzoeker SCBS Deventer
Lector GGZ Saxion Deventer
Senior onderzoeker IQ Healthcare Radboud Universiteit Nijmegen

Inhoud presentatie

1. TopGGZ
2. Even voorstellen; onderzoekslijnen SCBS
 1. Medische onderzoekslijn
 2. Gedragswetenschappelijke onderzoekslijn
 3. Verplegingswetenschappelijke onderzoekslijn
3. Uitdagingen

Uitgelicht: TOPGGz

Het Centrum Bipolaire Stoornissen behaalde in december 2012 het TOPGGz keurmerk. Het TOPGGz keurmerk betekent dat het centrum voldoet aan hoge kwaliteitscriteria voor gespecialiseerde, innovatieve patiëntenzorg, wetenschappelijk onderzoek, onderwijs en opleiding. Het SCBS is het eerste centrum van Oost-Nederland dat het keurmerk heeft gekregen. Het keurmerk laat zien dat de patiëntenzorg en toegepast patiëntgebonden onderzoek van het centrum topklinisch van aard is.

Stichting Topklinische GGz

In 2007 werd de stichting Topklinische ggz opgericht op initiatief van Altrecht, Lentis, de ParnassiaBavo Groep, Rivierduinen en De Vierspreng. Zij heeft tot doel de topklinische en topreferente zorg zorg binnen de ggz te faciliteren en te bevorderen. Uiteindelijk moet dit leiden tot een breder en beter aanbod van gespecialiseerde derdelijnszorg die voldoet aan hoogwaardige kwaliteitscriteria. Deze criteria hebben betrekking op de patiëntenzorg, innovatie, onderzoek en deskundigheidsbevordering. Door de jaren heen zijn de criteria steeds specifiek en strikter geworden. Elke afdeling wordt elke vier jaar opnieuw geïnspecteerd, op deze wijze wil de stichting de kwaliteit van de erkende afdelingen borgen. Sinds 2007 zijn er 25 afdelingen die het predicaat TOPGGz hebben verworven. Door het bevorderen, stimuleren en faciliteren van deze zorg wil de stichting deze zorg, voor alle patiënten die dit nodig hebben, transparant, toegankelijk, (kosten) effectief en beschikbaar maken. Hiermee geeft TOPGGz een impuls aan kwaliteit, doelmatigheid en innovatie binnen de ggz.

Bundeling van krachten

De stichting wil het aanbod van TOPGGz in Nederland ontwikkelen en uitbreiden. Hiervoor richt de stichting zich in eerste instantie op de bundeling van krachten van alle instellingen met TOPGGz-afdelingen die werken aan de verdere ontwikkeling, verbetering en verspreiding van topklinische kennis en innovatie. Dit vertaalt zich in het in kaart brengen van het huidige aanbod en het ontsluiten van beschikbare

informatie, het verbeteren van de topklinische patiëntenzorg door onderzoek, innovatie en kennisverspreiding te stimuleren en te initiëren, het uitbreiden van het topklinische zorgaanbod, het verspreiden van kennis en expertise van TOPGGz-instellingen en het vinden en aanbrengen van mogelijke financieringsbronnen voor topklinische patiëntenzorg, wetenschappelijk onderzoek en innovatie.

Kwaliteit

Al deze activiteiten moeten leiden tot een krachtige kwaliteitsimpuls in de ggz, waarvan alle betrokken partijen profiteren. Patiënten met zeldzame of complexe stoornissen die in de 2e lijn zijn uitbehandeld krijgen nieuwe verwijsmogelijkheden voor diagnostiek en behandeling en een extra mogelijkheid voor een eventuele second opinion. Patiënten, verwijzers, verzekeraars en andere stakeholders krijgen een overzicht van 'wie waar goed in is', onder andere via de website van

de stichting TOPGGz kunnen zij zien waar topklinische zorgaanbieders met een bepaald gehwalificeerd aanbod te vinden zijn. Professionals met ambitie krijgen de kans om hun kennis te verdiepen en hun loopbaan in de ggz een uitdagende doorstart te geven. Hulpverleners in de eerste en tweede lijn kunnen voor een second opinion en deskundig collegiaal advies terecht bij zeer gespecialiseerde collega's. In de toekomst kunnen professionals op de website van de stichting ook informatie inwinnen over lopend en afgerond wetenschappelijk onderzoek en innovaties.

Breng website van de stichting Topklinische ggz. Op deze site is meer informatie te vinden over bijvoorbeeld de criteria, de procedure en de instellingen met een TOPGGz-keurmerk: www.topggz.nl

Criteria TopGGZ t.a.v. uitvoeren wetenschappelijk onderzoek

C4. De afdeling biedt minimaal **2 experimentele c.q. innovatieve behandelingen (interventies)** aan. Deze behandelingen worden aantoonbaar onderzocht op effectiviteit.(✓)

C6. Er zijn minimaal **2 senior onderzoekers** werkzaam op de afdeling. Zij zijn betrokken bij, dan wel verantwoordelijk voor de inhoud en continuïteit van het behandel- en onderzoeksbeleid.(✓)

C7. Er is een **hoogleraar** als afdelingshoofd, consulent of als staflid verbonden aan de afdeling.

C8. De afdeling doet **structureel patiëntgebonden onderzoek**. Dit onderzoek heeft betrekking op de kwaliteit, effectiviteit en/of efficiency van diagnostiek en (innovatieve) behandeling van de specifieke patiëntengroep.(✓)

Criteria TopGGZ t.a.v. uitvoeren wetenschappelijk onderzoek

C9. Er zijn in de afgelopen 3 jaar **minimaal 3 wetenschappelijke publicaties** verschenen in een 'peer reviewed' internationaal of nationaal tijdschrift. Deze hebben betrekking op de desbetreffende topklinische functie en patiëntengroep en/of komen voort uit onderzoek dat op de betreffende afdeling heeft plaatsgevonden.(✓)

C10. Er zijn in de afgelopen 3 jaar **minimaal 3 voordrachten** per jaar gehouden door professionals van de afdeling op gezaghebbende nationale en/ of internationale congressen of symposia.(✓)

Medische onderzoekslijn

Slaapverstoring als risicofactor voor psychopathologie in de postpartumperiode bij vrouwen met een bipolaire stoornis

Anja Stevens

Promotor: Ralph Kupka en Adriaan Honig

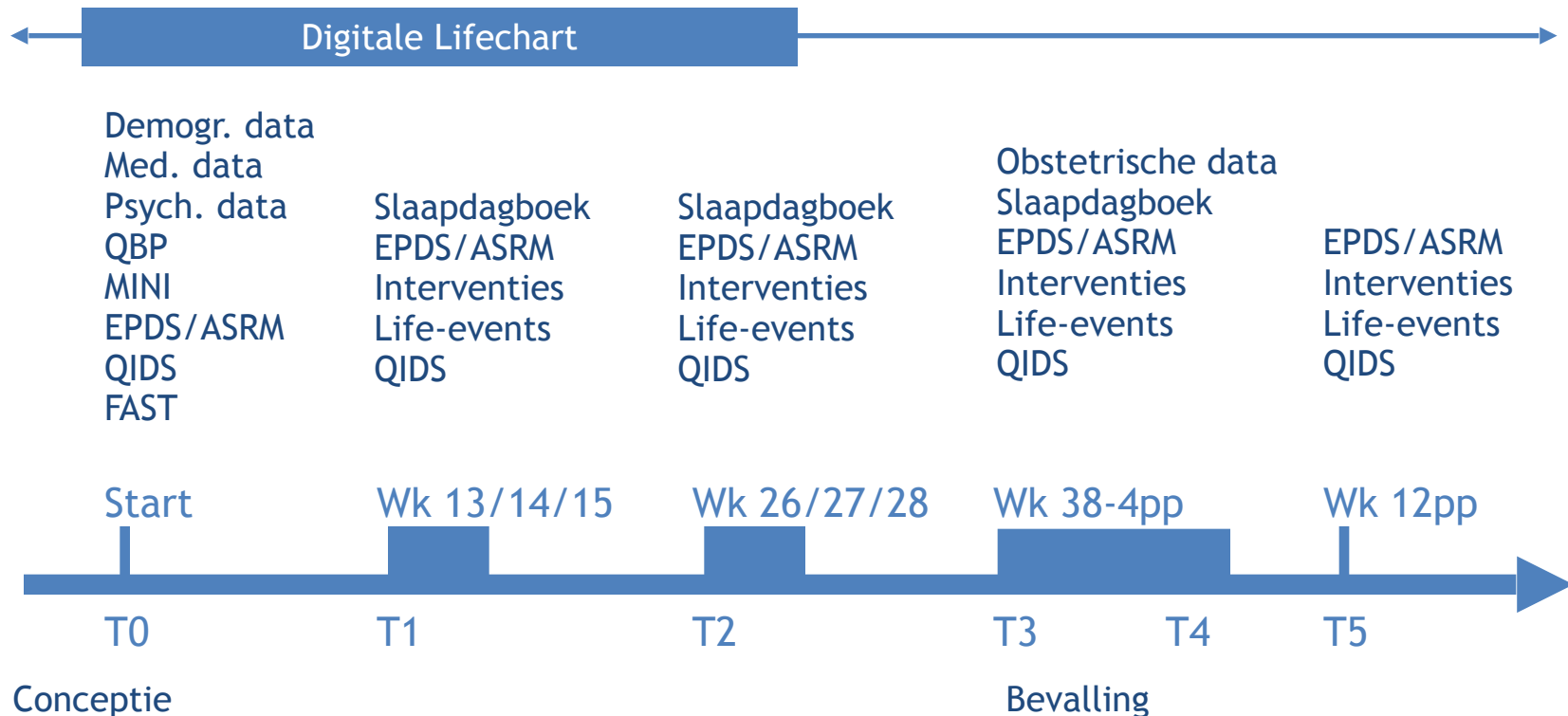
Copromotor: Elise Knoppert en Peter Goossens

Onderzoeksvragen

- ✓ Hoe is beloop van de bipolaire stoornis tijdens zwangerschap en postpartumperiode
- ✓ Wat is de invloed van de slaapverstoring perinataal en de invloed van tijdstip/duur bevalling op de postpartumpsychopathologie
- ✓ Hebben slaapproblemen tijdens de zwangerschap een voorspellende waarde voor postpartumpsychopathologie
- ✓ Is een slaapstoornis een risicofactor of een (vroeg) symptoom van een manie/depressie (of beiden)

Flowchart: Assessment methode en periode

Onderzoek: De invloed van slaapverstoring tijdens de zwangerschap en rondom de bevalling op het functioneren in de periode na de bevalling bij vrouwen met een bipolaire stoornis (sleepregbd).

Zwanger en bipolair?

Help ons de zorg voor zwangere vrouwen met een bipolaire stoornis te verbeteren.

Wilt u ons helpen?

Wij zoeken 130 vrouwen met een bipolaire stoornis, of een eerder na de bevalling doorgemaakte psychose, die zwanger zijn of willen worden en willen deelnemen aan een onderzoek naar de rol van slaapverstoring bij het ontstaan van problemen in de periode na de bevalling.

Wat is het doel van het onderzoek?

Wij onderzoeken of slaapverstoring tijdens de zwangerschap en in de periode rondom de bevalling een voorspeller is voor het ontstaan van depressieve, (hypo) manische of psychotische verschijnselen in de periode na de bevalling.

Door dit onderzoek krijgen we een beter inzicht in de specifieke rol van slaapverstoring en, meer in het algemeen, in het beloop van de bipolaire stoornis tijdens de zwangerschap en na de bevalling.

Meer kennis over de invloed van slaapverstoring tijdens zwangerschap en de periode rondom de bevalling kan helpen bij het ontwikkelen van richtlijnen voor preventie/ behandeling van psychoses en depressies die ontstaan na de bevalling bij vrouwen met een verhoogd risico hierop.

Wat houdt het onderzoek in?

Op verschillende momenten in uw zwangerschap wordt u gevraagd enkele (digitale) vragenlijsten in te vullen. Ook wordt gedurende in totaal 8 weken uw slaap bijgehouden. U blijft uw vertrouwde psychische hulp en medicatie ontvangen en er is geen extra risico voor u of uw kind.

Wat gebeurt er met uw gegevens?

Alle gegevens worden gecodeerd verwerkt en zijn dus niet te herleiden. De gegevens worden enkel gebruikt voor dit onderzoek. De onderzoeksresultaten worden verwerkt in wetenschappelijke artikelen en rapporten.

Meer weten?

Graag geven wij u meer informatie over het onderzoek. Neemt u gerust contact met ons op of kijk eens op onze site.

Telefoon: **06 12969202** (hoofdonderzoeker)
0546 542424 (receptie Dimence)

E-mail: sleepregbd@dimence.nl

Internet: www.dimence.nl/sleepregbd

Helpt u ons de zorg voor zwangere vrouwen met een bipolaire stoornis te verbeteren?

In dit onderzoek werken samen:

The addition of STEPPS in the treatment of patients with bipolar disorder and comorbid borderline personality features: A randomized controlled trial

Georg. Riemann

Promotor: Ralph Kupka

Co promotoren: Nadine Weisscher, Peter Goossens

Adviseur: Nel Draijer

Aanleiding en doel van het onderzoek

STUDIE 1:

Aanleiding: De grote fenomenologische overlap tussen de bipolaire stoornis en borderline persoonlijkheidsstoornis wordt in de wetenschap veelvuldig besproken. Nederlandse gegevens over de comorbiditeit van beide stoornissen ontbreken nog.

Doel: Door een systematische diagnostiek worden epidemiologische gegevens verzameld over de comorbiditeit van bipolaire stoornissen en borderlinetrekken.

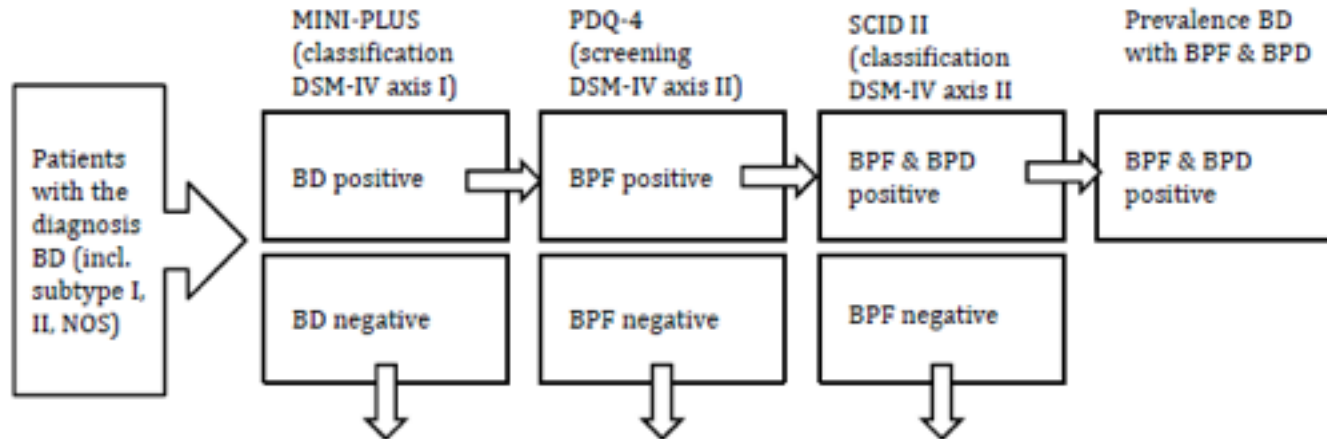
STUDIE 2:

Aanleiding: Het is bekend dat comorbide persoonlijkheidstrekken een negatieve invloed hebben op het beloop van de bipolaire stoornis.

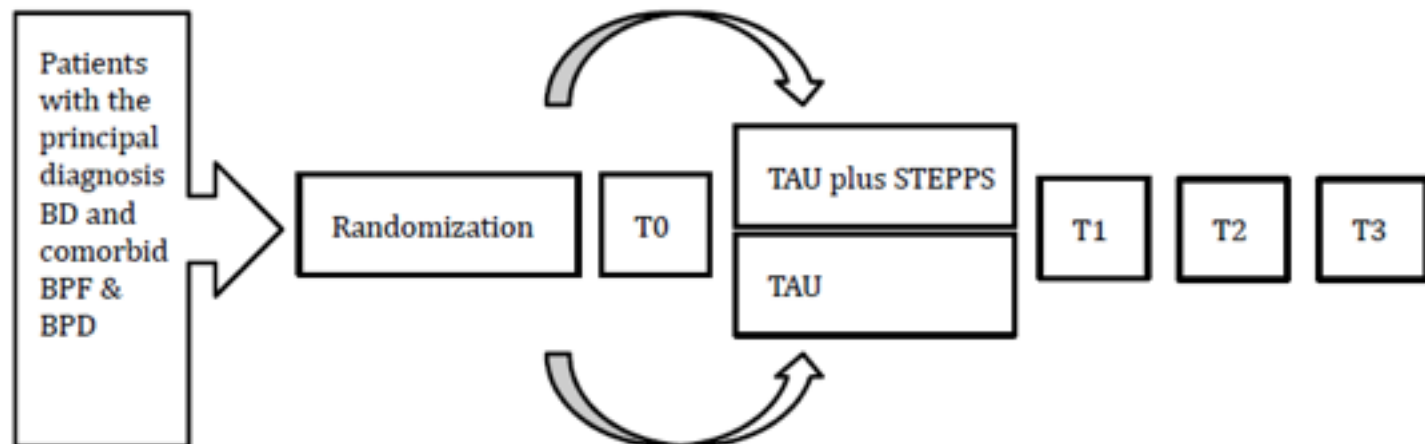
Doel: Door middel van een RCT wordt gekeken naar de effectiviteit van het toevoegen van de VERS training aan TAU.

Flow chart

STUDIE 1:

STUDIE 2:

Stand van zaken

Fase 1 bij Dimence Almelo afgerond

Fase 1 opstarten bij Dimence Deventer en Dimence Zwolle

Vervolgens Fase 1 opstart bij GGZ ingeest locatie Hoofddorp

Vervolgens bij U?

Verplegingswetenschappelijke onderzoekslijn

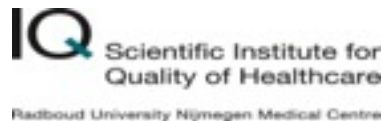

Zelfmanagement educatie bij bipolaire stoornissen; een mixed method studie

Silvio van den Heuvel,

Promotor: Theo van Achterberg

Copromotoren Peter Goossens & Cees Terlouw

Aanleiding

- In de *Richtlijn Bipolaire Stoornissen* (Nolen e.a., 2008) speelt ‘zelfmanagement’ een belangrijke rol in de non-farmaceutische behandeling.
- *Zelfmanagement*: individuele vermogen van patiënt om, om te gaan met symptomen, behandeling, lichamelijke en psychosociale consequenties & leefstijlveranderingen inherent aan leven met een chronisch ziekte. (Barlow e.a., 2002)
- Onduidelijk welke *onderliggende factoren bepalend* zijn voor het welslagen van *zelfmanagement(educatie)* voor patiënten met een bipolaire stoornis.

Methodologie

Fase 1

- *Kwalitatieve fenomenologisch-hermeneutische veldstudie* (Husserl, 1984; Gadamer 1986), d.m.v. diepte-interviews bij professionals, patiënten met een bipolaire stoornis en naastbetrokkenen.

Fase 2

- *Systematic Mixed Studies Literature Review* (Pluye e.a., 2009) naar kwalitatieve en kwantitatieve literatuur zelfmanagementeducatie in een bredere context. (vb, diabetes, schizofrenie, reuma etc...)

Fase 3

- *Kwantitatieve studie* geïndiceerde en beschreven determinanten worden geoperationaliseerd en gemeten bij grote steekproef. Resultaten gepubliceerd middels frequentiematen en correlaties.

Stand van zaken

- 36 Respondenten face-to-face geïnterviewd, januari 2012- april 2013.
- 16 patiënten (m/v - bip. I/II (50/50% - 56/44%) leeftijd range 23-68
- 10 naasten (m/v, 30/70%) leeftijd range 33-66
- 10 professionals (m/v, 50/50%) leeftijd range 34-55

- Thans: in fenomenologische fase, 28 interviews verbatim getranscribeerd, 19 geanalyseerd m.b.v. *Atlas.ti 7*.
- Doel: beschrijving getrianguleerd perspectief op zelfmanagement.

- Verder: hermeneutische analyse van leerervaringen tegen achtergrond *expansive learning theory* (Engeström & Sannino, 2010), systematic review en kwantificeren van determinanten.

Thea Daggenvoorde
Peter Goossens
Bart Geerling

Aanleiding en doel

- AANLEIDING

Wetenschappelijk onderzoek naar de verpleegkundige zorg aan patiënten met een bipolaire stoornis die in het kader van een acute manie op een afdeling verblijven is nauwelijks verricht. . Voor het verbreden van de body of knowledge is het van belang om deze verpleegkundige zorg (vertaald in termen van ervaren problemen, verpleegkundige doelen en interventies) systematisch in kaart te brengen.

- DOEL

De verkregen inzichten vormen een bijdrage om te komen tot een beschrijving van een interventieset voor verpleegkundigen op een opnameafdeling.

Methodologie

Kwalitatief:

Semi gestructureerde individuele interviews met verpleegkundigen

Dossieronderzoek

Voortgangsrapportages en verpleegplannen

Kwalitatief (met input vanuit data-analyse van de interviews):

Focusgroep interviews met (dezelfde) verpleegkundigen

Stand van zaken

Data-analyse individuele interviews en dossiers is afgerond

22 individuele interviews met verpleegkundigen (12 ♀, 10 ♂). Binnen 4 GGz instellingen, van 6 verschillende afdelingen

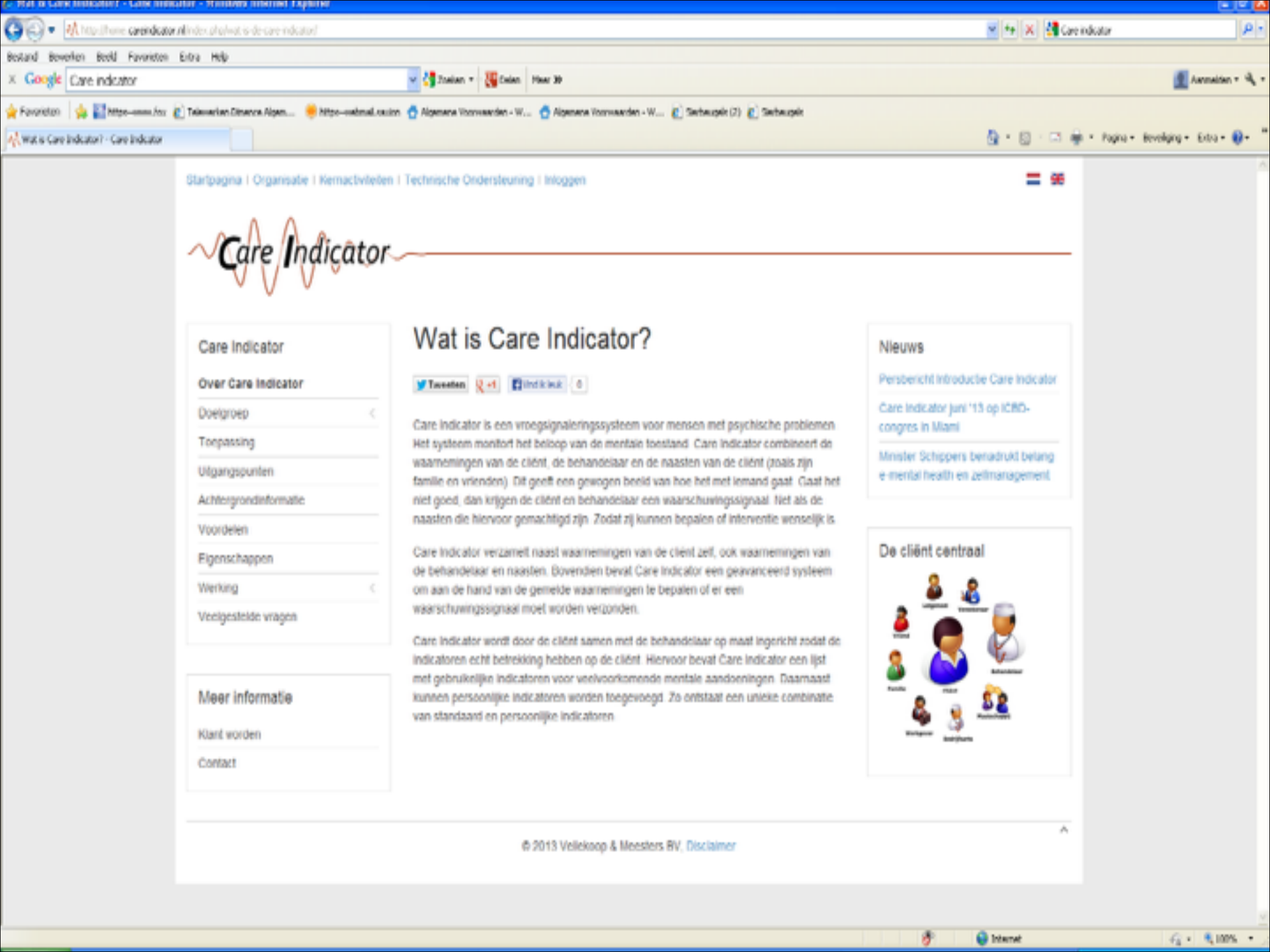
29 dossiers (15 ♀, 14 ♂)

Eén focusgroep interview is uitgevoerd, deze maand de overige twee focusgroep interviews

Vervolgens verdere data-analyse, en membercheck

Daarna publiceren & presenteren

Uitdagingen

Hoe krijg je het georganiseerd?

- Een organisatie met een heldere visie op het uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek.
- Een gemotiveerde groep mensen.

Uitdagingen

Hoe krijg je het gefinancierd?

Ontwikkelbudget specialistische centra Dimence

Promotiegelden Dimence

Wat levert het op

Bijzonder werkklimaat
Uitdagende vraagstukken & discussies
Nieuwe kennis
Leuke contacten

Is het dan allemaal
rozengeur en
maneschijn?

Neen, natuurlijk niet

- Het primaire proces binnen het GGZ instelling is diagnostiek en behandeling. Niet het uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek.
- GGZ professionals zijn niet altijd direct genegen hun patiënten te vragen voor deelname aan wetenschappelijk onderzoek.
- Budgeten lopen terug, enorme productiedruk.
- Het werven van respondenten vraagt zeer veel toewijding, geduld en doorzettingsvermogen van de onderzoeker.

De patiënt en zijn omgeving Van netwerktheorie tot naastbetrokkenen

DEVENTER - 14 JANUARI 2014 - 09.00-17.00

VOORANMELDEN: SCBS@DIMENCE.NL

Het Centrum Bipolaire Stoornissen (SCBS) nodigt u van harte uit om deel te nemen aan het symposium 'De patiënt en zijn omgeving: van netwerktheorie tot naastbetrokkenen'.

Onderwerp: de bipolaire stoornis met in het bijzonder aandacht voor diagnostiek, netwerktheorieën, psycho-educatie, zelfmanagement en zwangerschap.

Doelgroep: professionals en geïnteresseerden in het bipolaire vakgebied.

Met o.a. de volgende sprekers:

Rutger Goekoop

Erwin van Meekeren

Willem Nolen

Raphael Schulte

Het SCBS verzorgt in de middag parallelsessies.

Het kunstproject 'Ik ben Ik kreeg Deed ik? Ik leef' van ontwerpster Amy Besten over de bipolaire stoornis is te bezichtigen tijdens het symposium.

U ONTVANGT BINNENKORT HET VOLLEDIGE PROGRAMMA EN DE
OFFICIELE UITNODIGING.

SCBS@DIMENCE.NL | SCBS.DIMENCE.NL

Dank voor uw aandacht

En kijk nog even naar de posters van de verschillende onderzoeken en bedenk of je wellicht ergens in kan en wil participeren.

www.centrumbipolairestoornissen.dimence.nl

@SCBSDimence

